

Пётра Мурзёнак

“БНР – нязгасны сімвал падтрымкі нацыянальнай ідэнтычнасці ў Канадзе”

*(даклад зроблены на міжнародным сімпозіюме
“Спадчына 25 сакавіка і беларуская нацыянальная ідэнтычнасць”,
арганізаванага Варшаўскім універсітэтам (кафедра міжкультурных
даследаванняў Усходне-Цэнтральнай Еўропы),
Варшава-Лондан, 25 сакавіка 2024 года, панядзелак)*

Шаноўныя калегі! Шчыра віншую вас са 106-мі угодкамі абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі і жадаю вам усяго найлепшага ў вашым жыцці. Хачу падзякаваць сп.Ю.Грыбоўскаму і арганізатарам сімпозіуму за запрашэнне прыняць удзел у гэтым важным форуме. Дазвольце, на пачатку выступлення, прачытаць свой верш, прысьвечаны гэтай падзеі. Ён называецца “НА САКАВІК” (*слайд 2*).

НА САКАВІК	TO SAKAVIK
Прыйшла чарговая вясна І з ёю Сакавік вызвольны. У промнях сонечнага дня Ён песціць мару долі вольнай.	<i>Another spring is cheerfully coming. Along with SAKAVIK' affair. The day of hope is getting closer sunny, and cherishes our freedom shares.</i>
Праз пакаленьні і іспыт Нясе Ён для людзей надзею - Пасля ахвярнай барацьбы У краі не гудзець заваяем.	<i>Through generations' resistance It saved a torch of liberation. While sacrifices give a chance - “No blizzards ever to our nation”.</i>
Ён прыйдзе ў родную зямлю, Каб расквяціцца ў мілым краі, Каб шчыра мовіў беларус “Люблю айчыну вольную, душой яе прымаю! З табой навекі, Беларусь!!!”	<i>The freedom follows native land to bloom her gardens in despair, to all of us might proudly stand</i> <i>“Live Belarus! With you forever!”</i> <i>14 сакавіка 2012 - 7 сакавіка 2023 года, Атава</i>

У сваім дакладзе, я пастараюся паказаць, якім чынам само сьвяткаваньне ўтварэння і існавання Беларускай Народнай Рэспублікі ў пачатку 20-га стагоддзя можа

ўплываць і ўплывае на падтрымку нацыянальнай ідэнтычнасці ў Канадзе ў наш час. Заасяроджу вашу ўвагу на наступных аспектх культурна-асветніцкай працы (слайд 3):

- I. На традыцыі святкавання абвяшчэння незалежнасці БНР, і
- II. На форме адзначэння гэтай падзеі.
- III. На пашырэнні інфармацыі аб БНР у канадзкім грамадстве.
- IV. І нарэшце, на публікацыі матэрыялаў, прысвечаных гэтай падзеі.

I. Традыцыя святкавання абвяшчэння незалежнасці БНР (слайд 4) ідзе з часоў паваеннай эміграцыі, калі ў Таронта ў 1948 годзе было створана Згуртаванне беларусаў Канады (ЗБК). Дзякуючы намаганням дзеячаў той хвалі эмігрантаў, у Таронта быў створаны культурна-рэлігійны цэнтр, які дзейнічае да сёняшняга дня. Апроч гэтага цэнтра, справай распаўсюджвання інфармацыі пра Дзень 25 сакавіка займаліся Каардынацыйны камітэт беларусаў Канады (1966), свайго рода umbrella-структура, якая аб'ядноўвала шэраг беларускіх арганізацый, Беларускі інстытут навукі і мастацтва ў Канадзе (БІНІМ, Канада), заснаваны ў 1967 годзе, і Згуртаванне беларусаў у Квэбеку (1989, утворанае з ініцыятывы А.Храноўскага, 1934-2020).

На сёняшні дзень 25 сакавіка адзначаецца ў Таронта і Атаве, дзе дзейнічаюць сябры ЗБК і БІНІМ Канада, а таксама ў Манрэалі і Эдмантане (дзе ў мінулы год створаны два новыя аддзелы ЗБК).

(слайд 5) Урачыстыя акадэміі, як казалі раней, у Таронта праводзяцца ў Беларускім культурна-рэлігійным цэнтры, і іншых беларускіх асяродках – дзе памяшканні для гэтай мэты арэндуецца. У Атаве, гэта найчасцей Hintonburg Family Centre (2001, 2010, 2012, 2014, 2015, 2017), City Hall (2002—2008, 2013, 2019), а таксама ў Ottawa Public Library (2009), Nepean Creative Arts Centre (2016), Church on Woodroffe (2023), і нават на 100-годдзе БНР, Parliament building (2018). City Hall спансіраваўся дарадцамі гарсавета Атавы Wendy Stewart, Maria McRae, Gord Hunter, Keith Egli, Parliament building – дэпутатам парламента, Chandra Arya. Падчас Ковіда святкаванне двойчы праходзіла он-лайн з удзелам некалькіх беларускіх асяродкаў Канады.

II. Форма адзначэння гэтай падзеі

Як звычайна ў такіх выпадках, каб прыцягнуць большую аудыторыю, загадзя рассылаюцца праграмы свята па е-мэйл - прыведзены прыклады запрашэнняў у 2001 і 2010 гг. у Атаве (слайд 6) ці друкуюцца праграмы, як было зроблена на 100-годдзе і 105-годдзе БНР (слайд 7).

(слайд 6)

Запрашэнні, праграмы

2001

ЗГУРТАВАННЕ БЕЛАРУСАЎ КАНАДЫ,
БЕЛАРУСКИ КЛІВЕ У АТТАВЕ

Дарагія сябры, шчыра вішучым Вас са святкам,
**83-мі угодкамі АБВЯШЧЭННЯ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ
БЕЛАРУСКОЙ НАРОДНОЙ РЭСПУБЛІКІ**

Ветліва запрашаем Вас з сям'ёю на святкаванне,
якое адбудзецца **25 сакавіка 2001 года** па адрасу:

**Wellington Room,
Hintonburg Community Center,
1064 Wellington Street**

У праграме:

- Святочнае вішаванне Івонкі Сурыла, прэзідэнта БНР
- "Гістарычнае значэнне Беларускай Народнай Рэспублікі", навуковае паведамленне Ірыны Лысенка, кандыдата філалагічных навук
- Прэзентацыя кнігі вершаў Пятра Мураўенка "Быліна мая, Беларусь"
- Пачастунак: кава і прысмакі, прыгатаваныя нашымі гаспадынямі

Пачатак свята у 15.30

2010

ЗГУРТАВАННЕ БЕЛАРУСАЎ КАНАДЫ
АТТАЎСКИ АДЗЕЛ

Дарагія сябры, шчыра вішучым Вас са святкам,
**92-мі угодкамі АБВЯШЧЭННЯ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ
БЕЛАРУСКОЙ НАРОДНОЙ РЭСПУБЛІКІ**

Шчыра запрашаем Вас, вашы сям'і і вапны сяброў на святкаванне, якое адбудзецца ў **нядзелю, 21 сакавіка 2010 года** па адрасу:

**Wellington Room,
Hintonburg Community Center,
1064 Wellington Street**

Ёсць паркінг. Пачатак свята ў 14 гадзін

У праграме:

Святочнае вішаванне сп. Івонкі Сурыла, прэзідэнта БНР
"Гістарычнае значэнне БНР", сп. Юрась Шамецька
"Пішам па-беларуску" пад дыктоўку сп. Галіны Турыловіч
Дует "Каттабіле", сп. Влада Шамецька, сп. Міхаіл Рыкаў
Вершы чытаюць дзеці
Новыя вершы сп. Юры Шамецька, сп. Пятра Мураўенка
Бельныя танцы, сп. Ірэна і сп. Уладзімір Клімковіч
Пачастунак: кава і прысмакі, прыгатаваныя нашымі гаспадынямі

Тэлефоны для давадак:
Уладзя і Юрась Шамецькі (613) 592-1111
Наталія і Пётр Мураўенкі (613) 680-2222

6

(слайд 7)

**Belarusian Canadian Alliance, Ottawa Chapter
Belarusian Institute of Arts and Sciences, Canada**

**Centennial Anniversary
Belarusian Democratic Republic**

100 гадоў БНР

March 11, 2018

Commonwealth Reading Room, Parliament Hill, Ottawa

Запрашэнні, праграмы

**ДЗЕНЬ ВОЛІ
2023**

Dzień Wolności / Freedom Day

Урачыстае святкаванне Дня Волі,

**105-х угодкаў Абвяшчэння Незалежнасці
Беларускай Народнай Рэспублікі**

Celebration of Freedom Day,

**The 105th anniversary of the Declaration of
Independence of the Belarusian Democratic
Republic**

7

На ўрачыстасцях, прысьвечаных 25-му Сакавіка, прысутнічаюць ад дзесяткаў да соцён чалавек. Напачатку ўрачыстасцяў, звычайна робіцца даклад, прысьвечаны падзеям, звязаным з Абвяшчэннем незалежнасці БНР. Часта перад прысутнымі,

зачытваецца прывітаньне ад Старшыні Рады БНР сп. І. Сурвілла ці яна выступае са сваім зваротам асабіста, як напрыклад у Атаве, дзе яна пражывае.

У дакладзе, які, напрыклад, быў зроблены мной у Атаве ў мінулы год, прыводзяцца агульныя звесткі аб I-м Ўсебеларускім з’ездзе, які праходзіў з 5 па 17 снежня 1917 года ў Мінску; што вынікам працы Выканаўчага камітэта сталіся тры гістарычныя дакументы, называемыя Устаўнымі граматамі (**слайд 8, Устаўныя граматы**). Вы іх добра ведаеце, але ў сувязі са Сьвятам, я коратка нагадаю. У першай Устаўной грамаце Выканаўчы камітэт рады з’езда абвясціў сябе часовай уладай у Беларусі; у другой, ад 9 сакавіка 1918 года, Беларусь абвясчалася Народнай рэспублікай; і нарэшце, у трэцяй, БНР абвясчалася незалежнаю і вольнай дзяржавай.

Устаўная грамата, дата прыняцця	Прынятае рашэнне
<p>Першая 21 лютага 1918 года</p>	<p>Выканаўчы Камітэт Рады першага Усебеларускага Зьезду, папоўнены прадстаўнікамі рэвалюцыйнай дэмакратыі нацыянальных меншасцяў, здзяйсняючы мэты Зьезду, абвясчае сябе часовай уладай на Беларусі для кіравання краем і скліканьня, як можна хутчэй, Усебеларускага Устаноўчага Сойму.¹</p>
<p>Другая 9 сакавіка 1918 года</p>	<p>Беларусь у рубяжох рассялення і лічэбнай перавагі беларускага народу абвясчаецца Народнай Рэспублікай.</p>
<p>Трэцяя 25 сакавіка 1918 года</p>	<p>Цяпер мы, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі, ськідаем з роднага краю апошняе ярмо дзяржаўнай залежнасці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны і незалежны край. Ад гэтага часу Беларускай Народнай Рэспубліка абвясчаецца незалежнаю і вольнаю дзяржавай. Самі народы Беларусі ў васобе Устаноўчага Сойму пастаנוвяць аб будучых дзяржаўных зьвязях Беларусі.²</p>

¹ *Archivy Belaruskaj Narodnaj Respubliki (BNR)*, ed. S. Shupa, Tom 1, Kniha 1–2, (Minsk, 1998), 48–49. The functions of the BNS were assigned as follows: Chairman and Secretary of Foreign Affairs – Jazep Varonka. The Secretariat had fourteen secretaries who represented a variety of national organizations, among them: the BSH – P. Badunova, T. Hryb, A. Karabach, P. Krecheusky, A. Smolich, K. Ezavitau; social-revolutionaries – G. Belkind, Ja. Bjalevich, P. Zlobin, V. Makrejeu, U. Redzka; M. Gutman (Jewish party), I. Serada (non-partisan), L. Zajats (popular socialist).

² As of March 25, 1918, the BNR Rada consisted of 77 members: 36 members were elected at the First All-Belarusian Congress, six from the Vilnja’ Belarusian Council, 15 from the national minorities (Russian, Polish, Jewish), 10 from regional districts (zemstva), 10 from the cities.

У тым жа дакладзе гаварылася аб гістарычнай сіле Устаўных грамад і пра ўрокі з дзейнасці БНР у 1918 годзе, на якіх я не буду сёння спыняцца - аб іх можна прачытаць пры жаданні ў 31-м нумары часопіса “Культура. Нацыя” за мінулы год.

Учора, на ўрачыстым паседжанні ў Атаве мной быў зроблены даклад “Ад Беларускага этнаса да Беларускай Народнай Рэспублікі”, у якім былі выкарыстаны, матэрыялы маёй манаграфіі “Belarus: Prospects of a Middle Power”, выдадзенай два гады таму назад.

На *слайдзе 9* прыведзены формы адзначэння Сьвята, гэта:

- *урачыстыя даклады*
- *святочная канцэртная праграма*
- *Беларуская дыктоўка*
- *выстава кніг*
- *спектакль “Ларыса Геніюш”*
 - *Таронта, 2018*
 - *Атава, 2019*
- *сумесныя сьвяткаваньні*
- *пікеты*

Апроч урачыстага даклада на такіх урачыстасяцях адбываецца святочны канцэрт. У ім прымаюць удзел вядомы дуэт “Кантабіле” – У.Шамецька – скрыпка, М.Рыкаў – гітара, скрыпачка Галіна Рэзаіпур, дзеці беларускага класа ў Атаве (2004-2009), вершы, песьні, цудоўны фальклёрны ансамбль “Яваровы людзі” з Таронта (2003, 2006, 2007, 2015, 2016), у стварэнне й разьвіцьцё якога многа сілаў і ведаў уклала нязьменныя ягоны кіраўнік Віялета Кавалёва, і іншыя таленавітыя артысты.

Хачу прадэманстраваць вам некаторыя здымкі. Многія з іх адносяцца да падзей у Атаве, дзе я, пачынаючы з 2000 года, быў старшынёй Атаўскага аддзела ЗБК на працягу 22 гадоў:

Слайд 10 - Першае сьвяткаваньне ўгодкаў абвяшчэньня БНР беларусамі новай хвалі эміграцыі ў Атаве - *25 сакавіка 2001, Атава, Hindenburg Family Centre* (тамсама ў 2012, 2014, 2015, 2017 гг.); дэкарацыі на сцэнах, некалькі дзесяткаў прысутных.

**Першае сьвяткаваньне ўгодкаў абвяшчэньня БНР
беларусамі новай хвалі эміграцыі ў Атаве**

25 сакавіка 2001, Атава, Hindenburg Family Centre

10

Слайд 11 – з канцэртаў:

- Фальклёрны гурт “Яваровы людзі” ў Атаве, 2003;
- Дзеці беларускага класа ў Атаве, 2005.

У Атаве стала ўжо амаль традыцыяй праводзіць беларускую дыктоўку - дзельнічаюць у ёй з задавальненнем многія людзі (*слайд 12*). Беларуская дыктоўка ў Атаве (2013, 2014; праводзілася каля дзесятка разоў); напісаныя дыктанты правяраюцца і даводзяцца да ведама да ўдзельнікаў.

Беларуская дыктоўка

Атава, City Hall, 2013

Атава, Hintonburg Family Centre, 2014

12

У Канадзе практыкуюцца сумесныя святкаваньні абвяшчэньня незалежнасьці БНР, а таксама маніфэстацыі і пікеты.

Слайд 13. Пікет ля беларускай амбасады і маніфэстацыя ў Атаве на якіх прысутнічалі прадстаўнікі з Таронта і Манрэаля. 2 красавіка 2002 года.

Слайд 14 (злева)

На святкаваньні ў Таронта ў 2009 годзе. Група беларусаў з Атавы і Таронта перад мэрыяй горада пасля святкаваньня у беларускім культурна-рэлігійным цэнтры прыехалі да мэрыі горада - па дамоўленасьці з уладамі на флагштоку мэрыі быў вывешаны бел-чырвона-белы сьцяг.

Слайд 14 (справа) На сумесным святкаваньні ў Манрэалі (2005)

Слайд 15 – Спектакль “Вуліца Геніюш”. Артысты спектакля і агульны здымак
(Атава, 6 красавіка 2019)

Спектакль “Вуліца Геніюш”

Артысты спектакля “Вуліца Геніюш”:
Ігар Чэпулкоўскі, Наталія Колас, Оля Манькоўская,
Параскева Асадчая, Ала Асадчая, Яфім Падвойскі,
Лена Паценка, Алена Лявончанка, Валянціна Шаўчэнка

**Агульны здымак
Атава, 6 красавіка 2019**

15

Прэьера спектакля пад назвай “Ларыса Геніюш” - прысвечаны знакамітаму чалавеку, паэту і грамадскаму дзеячу, прайшла 14 красавіка 2018 года, у Беларускаім грамадска-рэлігійным цэнтры ў Таронта. Гэты ж спектакль быў пастаўлены падчас святкаваньня 25 Сакавіка ў Атаве ў 2019 годзе. Трэба аддаць належнае як рэжысэру, В. Шаўчэнка, так і артыстам – было відавочна, што яны грунтоўна рыхтаваліся і хваліліся, што ў выніку вылілася ў цудоўнае эмацыйнае прадстаўленьне. Пospеху спектакля спрыялі касцюмы, дэкарацыі, асвятленне і тэхнічная аўдыё-відэа падтрымка. Спонсарамі спектакля выступілі доктар Р. Качаткоў, Згуртаванне Беларусаў Канады, і Беларускаі інстытут навукі і мастацтваў у Канадзе.

III. Пашырэнне інфармацыі аб БНР у канадзкім грамадстве

Мы вельмі ўдзячны нашым гасцям з розных дзяспар, якія адгукаюцца на нашы запрашэнні і прымаюць удзел у нашых святкаваньнях – гэта падвышае і узровень нашых урачыстасцяў, і таксама пашырае веды аб БНР і нашай беларускай гісторыі ў іншых суполках - польскай, украінскай, літоўскай, латвійскай і іншых. У сваю чаргу мы таксама навідаваем суполкі нашых краін-суседзяў.

Слайд 16. Князь Ежы Чартарыйскі – у нас на сьвяце ў 2015 годзе. З вітальнымі словамі на 100-годдзе БНР выступілі Лорэта Гудінайтэ-Савіч (Літва), Андрыс Кестэрыс (Латвія), Аляксандр Яблонскі (Польшча), Станіслаў Забароўскі (Польшча). Свае лісты дасылалі сенатар Канады Рэйнал Андрэйчак і лідэр украінскай суполкі ў Атаве, сп. Барыс Генгало.

Нашы госьці

Дзень Волі - 2015

Jerzy Chartoryjsky
Polish community

100-годдзе БНР, 2018

Loreta Gudynaite-Savich
Lithuanian community

Andris Kesteris
Latvian community

Alexander Jablonski
Polish community

Stanislaw Zaborowski
Polish community

16

Хачу выказаць тут шчырую падзяку сваім атаўскім сябрам, якія паказалі сваю сілу пры паспяховай арганізацыі і правядзеньні 32-й сустрэчы беларусаў Паўночнай Амерыкі (Атава, 3-5 верасня 2016 года, гатэль Лорд-Элгін), а таксама і 100-годдзя БНР у будынку парламента Канады (11 сакавіка 2018 года). Святкаваньне 100-годдзя БНР было праведзена 11 сакавіка 2018 года ў будынку парламента (рэнт памяшканьня быў спанісіравана сябрам парламента Чандра Арыя). Падрыхтоўку пачалі яшчэ ў снежні 2017 года. Вынікам такой падрыхтоўчай працы сталася вялікая колькасць удзельнікаў сьвята – звыш 160 чалавек. Падчас сьвята працавала выстава, на якой было прадстаўлена звыш 40 кніг, напісаных рознымі пакаленьнямі накадзійскіх беларусаў (**слайд 17**).

Выстава кніг на стагоддзе БНР

прадстаўлена звыш 40 кніг, напісаных рознымі пакаленьнямі канадзійскіх беларусаў

17

У вялізарнай залі, дзе звычайна праходзяць урадавыя паседжанні, прагучалі гімны Канады і БНР, малітва “За Беларусь”, прачытаная архіепіскапам Святаславам (Беларуская аўтакефальная праваслаўная царква), і яшчэ шмат добрых слоў ад гасцей свята (*слайд 18*, агульны здымак).

**100 год
БНР**

!!!

!!!

!!!

!!!

Агульны здымак, Атава, будынак Парламента Канады, 11 сакавіка 2018 года

18

Адметнай рысай святкавання ў Атаве было тое, што на свяце прысутнічала і выступіла з дакладам Старшыня Рады БНР, сп. Івонка Сурвілла. У сваім вельмі цікавым выступленні сп. Г. Туміловіч, кандыдат гістарычных навук, расказала пра ролю праф. М.В. Доўнар-Запольскага, які абгрунтаваў асновы беларускай дзяржаўнасці і з'яўляецца аўтарам асноў тагачаснай беларускай гістарычнай ідэалогіі, на якую абапіраліся лідэры БНР. Вельмі цёплыя і адпаведныя святу словы былі сказаны дэпутатам Канадзійскага парламента, сп. Чандра Арыя, які адзначыў, што факт святкавання стагоддзя юбілею абвяшчэння БНР у будынку Парламента Канады, толькі падкрэслівае тое, як Канада ставіцца і паважае культурныя і нацыянальныя традыцыі ўсіх народаў, уключаючы беларусаў. Шмат добрых слоў на адрас удзельнікаў свята сказаў і дэпутат гарадскога савета, сп. Майкл Какіч, які выступаў па даручэнню мэра Атавы, сп. Джыма Ватсана, і перадаў ад яго віншавальнае пісьмо. З прамовамі выступілі прафесар З. Гімпелевіч і А. Лявончанка, старшыня ЗБК.

На “ура” прайшоў канцэрт, у якім удзельнічалі як нашы артысты з Атавы - У. Шамецька, М. Рыкаў, П. Мурзёнак, Ю. Шамецька, Г. Рэзаіпур, Тэрэза Бакус, І. і У. Клімковічы, так і госці з Таронта – Валянціна Шаўчэнка і Ігар Чэпулкоўскі. Пасля канцэрта ўдзельнікі свята рабілі на памяць здымкі.

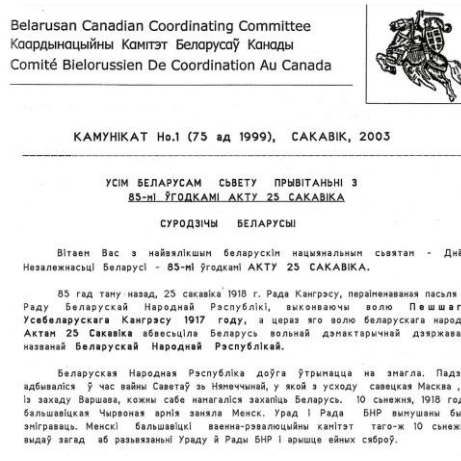
IV. Публікацыя матэрыялаў, прысвечаных гэтай падзеі

Асвятленьне ўрачыстасцяў можна знайсці ў сродках інфармацыі: газеце “Беларус”, Альманах “Беларус” (Н’ю-Ёрк), газета “Беларускае слова” (Таронта), Камунікат Згуртаваньня беларусаў Канады, “Прамень” - бюлетэнь Згуртаваньня беларусаў Квебеку, перыядычнае выданьне БНІМ, Канада – вэб-часопіс “Культура. Нацыя” (слайд 19).

Прыклады:

а) Першая старонка камуніката, прысвечанага 85-м угодкам Акта 25 сакавіка. Камунікаты гэтыя рыхтаваліся і распаўсюджваліся св. памяці доктарам Раісай Жук-Грышкевіч (слайд 20).

**Камунікат ЗБК,
д-р Р. Жук-Грышкевіч
(да 2008 г.)**

б) Да 2020 года сп. А. Храноўскім (св.пам.) выдаваўся бюлетэнь ЗБ у Квебеку, дзе заўжды асьвятляліся мерапрыемствы, зьвязаныя са Сьвятам 25 сакавіка (слайд 21).

**«ПРАМЕНЬ»
сп. А. Храноўскі
(да 2020 г.)**

в) З 2013 года ў Канадзе выдаецца часопіс “Культура. Нацыя” (першыя 6 нумароў выйшлі пад назвай “САКАВІК”. На слайдзе прыведзена вокладка 21-га нумара часопіса, прысвечанага 100-годдзю БНР. Пачынаючы з кастрычніка 2020 года часопіс “Культура. Нацыя” набыў статус выдання Беларускага інстытута навукі і мастацтва ў Канадзе (БІНІМ, Канада) (слайд 22). Дадзена аб’ява-запрашэнне падаць матэрыялы ў нумар 33 да 15 красавіка ці нумар 34, які выйдзе ў лістападзе гэтага года.

КУЛЬТУРА. НАЦЫЯ
(з 2013 г.)

г) у зборніку вершаў і хронікі грамадскага жыцця ў Атаве “Пакуль нашыя анёлы лётаюць над акіянам” (2012), уключаючы святкаванне 25 сакавіка (слайд 23, не прыведзены).

Матэрыялы пра БНР адлюстраваны таксама ў двух маіх манаграфіях (слайды 24, 25):

Слайд 24

Шляхі да беларускай нацыі / Пётра П. Мурзёнак Мінск : Кнігазбор, 2016. — 344 с. ISBN 978-985-7144-53-2, у якой ёсць глава з 3 падраздзелаў

Беларуская Народная Рэспубліка, с. 246-271

I. Перадумовы склікання 1-га Усебеларускага з’езда

Ключавыя словы: Першая сусветная вайна, лютаўская і кастрычніцкая рэвалюцыі, дзейнасць нацыянальных і расійскіх арганізацый

II. Першы Усебеларускі з’езд і абвяшчэнне незалежнасці

Ключавыя словы: Першы Усебеларускі з’езд, абвяшчэнне незалежнасці БНР

III. Дзейнасць Рады БНР у 1918 г. ва ўмовах нямецкай акупацыі

Ключавыя словы: першыя ўрады БНР, утварэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусь

Слайд 25

“Belarus: Prospects of a Middle Power” by Piotra Murzionak Lexington Books, 2022, у якой другая глава прысьвечана БНР і БССР.

Ch. 2. Belarusian Statehood in the Twentieth Century 1918 – The Belarusian People’s Republic, p. 35-40

1919–1990 – The BSSR (since 1991, the Republic of Belarus)

Шаноўныя калегі! Адзначэнне свята 25 Сакавіка ў Канадзе сведчыць аб нязгаснасьці ідэй БНР, кансалідуе і павышае ўзровень нацыянальнай свядомасці беларусаў дзяспары, а таксама адлюстроўвае нашу салідарнасць і наш гонар за ўсіх людзей, якія дамагаюцца зьмен да лепшага жыцця ў Беларусі – да ўсталявання дэмакратыі ў краіне, да павагі правоў чалавека, да стварэння сапраўднай нацыянальнай дзяржавы.

Дзякую! Жыве Беларусь! Са святам 25 САКАВІКА!!

Пётра Мурзёнак “БНР – нязгасны сімвал падтрымкі нацыянальнай ідэнтычнасці ў Канадзе”

(вэб-часопіс “Культура. Нацыя”, № 33, красавік 2024, 238-252, www.sakavik.net)

Анатацыя. У сваім дакладзе на міжнародным сімпозіюме “Спадчына 25 сакавіка і беларуская нацыянальная ідэнтычнасць” (Варшава-Лондан, 25.03.2024), аўтар заасяродзіў увагу на некалькіх аспектх культурна-асветніцкай працы ў Канадзе: 1. на традыцыі святкавання абвяшчэння незалежнасці БНР, 2. на форме адзначэння гэтай падзеі, 3. на пашырэнні інфармацыі аб БНР у канадзкім грамадстве, 4. на публікацыі матэрыялаў. Праводзімыя мерапрыемствы сведчаць аб нязгаснасьці ідэй БНР, кансалідуюць і павышаюць узровень нацыянальнай свядомасці беларусаў дзяспары.

Piotra Murzionak "The BNR is an indelible symbol of support for national identity in Canada"(webzine "Kultura.Natsyja", issue 33, April 2024, 238-252, www.sakavik.net)

Abstract. In the presentation at the international symposium "Heritage of March 25 and Belarusian National Identity" (Warsaw-London, 25.03.2024), the author focused on several aspects of cultural and educational work in Canada: 1. on the tradition of celebration of declaration of independence of the BNR, 2. on the form of celebration of this event, 3. on spreading information about the BNR in Canadian society, 4. on publication of materials. The ongoing events testify to the irreconcilability of the ideas of the Belarusian People's Republic, consolidate and raise the level of national consciousness of Belarusians in the diaspora.

Пётра Мурзёнак: «БНР — неизгладимый символ поддержки национальной идентичности в Канаде»

(вэб-журнал «Культура. Нацыя», № 33, апрель 2024, 238-252, www.sakavik.net)

Анотацыя. В своем докладе на международном симпозиуме «Наследие 25 марта и беларуская нацыянальная ідэнтычнасць» (Варшава-Лондон, 25.03.2024), автор остановился на некоторых аспектах культурно-просветительской работы в Канаде: 1. на традиции празднования провозглашения независимости БНР, 2. на форме празднования этого события, 3. на распространении информации о БНР в канадском обществе, 4. на публикации материалов. Внимание к этим вопросам свидетельствует о непреходящей ценности идей Беларускай Народнай Рэспублікі, якія кансолідуруюць і павышаюць узровень нацыянальнага самасознання беларусав дыяспоры.